

Három beteg – három orvos – az orvostudomány három mérföldköve

Univadis, 31. 03. 2024

Kulcsszavak: orvostörténet, agykutatás, demencia, Dr. Alois Alzheimer, kardiológia

Forrás Internet-helye: https://www.univadis.de/viewarticle/6a89f393-d0bd-49dc-93f9-17041a119de6?uuid=6a89f393-d0bd-49dc-93f9-17041a119de6&ecd=mkm_ret_240524_uni-DE_InFocus_etid5319869&uac=347207CJ&impID=5319869&utm_source=adhoc+email&utm_medium=email&utm_campaign=adhoc_de_infocus_20240524_ann&utm_content=5319869&utm_term=&sso=true

Egy elszabadult vascső és a homloklebény működése

Dr. John Martyn Harlow, aki éppen befejezte orvostudományi tanulmányait Philadelphia-ban, levélben számolt be a „*Boston Medical and Surgical Journal*“-ban (1928 óta: *New England Journal of Medicine – NEJM*) (<https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJM184812130392001>) egy 25 éves vasúti művezető, Phineas P. Gage balesetéről. 1848. szept. 13-án egy Cavendish (Vermont) melletti vasútépítésen robbantást készítettek elő. Miután a robbanás véletlenül idő előtt bekövetkezett, egy 13,5 font súlyú, 1,25 colos vascső átfürödött Gage koponyáján: áthatolt a járomcsonton, a jobb szemszögdrön és a homloklebényen, majd a koponyatetőn keresztül távozott. Harlow 18:00 órakor, 90 perccel a baleset után kezdte el az ellátást, majd hónapokon keresztül kezelte a beteget. Gage 74 nappal a baleset után hazatérhetett. Harlow szerint fizikai állapota a balszem elvesztése és a baloldali arc részleges bénulása ellenére kielégítő volt. Egy húsz évvel később végzett utóvizsgálaton az orvos viselkedésváltozásokat tapasztalt. Az addig nyugodt, kiszámítható ember impulzívvá, türelmetlenné, agresszívvá vált, aki a legdurvább szidalmakkal fogadott minden észrevételt és tanácsot. Barátai szerint egészen más emberré vált. Phineas Gage 1860 februárjában, tizenkét és fél évvel a baleset után halt meg, valószínűleg görcsrohamot szenvedett. Miután értesült egykori betege haláláról, Harlow kijárta az exhumálást és megszerezte a családtól a koponyát és a vascsövet, amelyeket a Harvard Egyetem orvostudományi múzeumának ajándékozott.

Prof. Stephan Schleim (Rijksuniversiteit Groningen) a „*Frontiers in Human Neuroscience*“ (Volume 16 - 2022) c. szakfolyóiratban értékelte a Harlow által leírt kórtörténetet, amely fontos ismeretekkel szolgált a homloklebény működéséről. (<https://www.frontiersin.org/journals/human-neuroscience/articles/10.3389/fnhum.2022.734174/full>)

Dr. Alois Alzheimer és egy emlékezetkiesésben szenvedő asszony esete

Az 51 éves Auguste Deter, Frankfurt Sachsenhausen városrészében élt férjével, aki vasúti tisztviselő volt. Férje 1901-ben elmeorvosintézetbe vitte, mert hat hónapja súlyos pszichés zavarai léptek fel: kórosan féltékenyvé vált, nem tudott tájékozódni a lakásban és az volt a kényszerképzelete, hogy valaki meg akarja ölni.

Klinikai vizsgálata során Auguste Deter-nél több különböző szimptomát állapítottak meg, egyebek között emlékezet-, beszéd- és tájékozódási zavart, hallucinációkat, összességében paranoid módon viselkedett. **A kórház főorvosa, Alois Alzheimer** biográfusai, Konrad és Ulrike Maurer szerint, amikor elolvasta Deter beteglapját, az olyannyira lenyűgözte, hogy azonnal személyesen vállalta a beteg kezelését.

1903-ban Alzheimer távozott Frankfurt am Main-ból. Egy ideig Heidelbergben dolgozott, majd Münchenben kötött ki, ahol a „*Königlich Psychiatrische Klinik*“ orvosa lett, amelynek vezetője Emil Kraepelin volt. Am továbbra is figyelemmel kísérte Auguste Deter sorsát. Miután a beteg 1906. április 6-án meghalt, kikérte a frankfurti kollegáktól a betegdokumentumokat és Auguste Deter agyát. Alzheimer 1906 november elején Tübingenben a dél-német elmeorvosok 37. közgyűlésén ismertette eredményeit. [https://en.wikipedia.org/wiki/Alois_Alzheimer]

1910-ben Emil Kraepelin pszichiátriai kézikönyvének 8. kiadásában „Alzheimer-féle preszenilis demenciaként” definiálta a betegséget.

Deter agyának hisztológiai preparátumai évtizedekig kallódtak, mígnem 1997-ben a Frankfurter Egyetem pszichiátriai megtaálta az eredeti betegdokumentumokat. Egy müncheni kutatócsoport pedig a Neuropatológiai Intézet pincéjében rábukkant egy laboratóriumi leletgyűtesre, amelynek minden darabja a „Deter” feliratot viselte. A mikroszkópos vizsgálat kimutatta, hogy Auguste Deter agyában ténylegesen megvoltak azok a klasszikus plakkok és fonadékok, amelyeket ma az Alzheimer-kór karakterisztikus jegyeinek tekintenek.

Egy szívbeteg és az első percutan coronaria intervenció

Az első percutan coronaria intervencióra 1977. szeptember 16-án került sor Zürichben. A svájci Dölf Bachmann szívpanaszokkal került a badeni kórházba, de ott kezdetben nem vették komolyan. Ám miután terheléses EGK értékei az egekbe szöktek, átutalták Zürichbe az Egyetemi Klinikára. A műtétet megelőzően kezelőorvosa tájékoztatta, hogy egy új műtéti eljárást, ballon dilatációs katétert fog alkalmazni nála. A beavatkozás három órát tartott. A beteg jelenleg 85 éves és jó egészségnek örvend. Az orvos, Andreas R. Grüntzig, aki akkor 38 éves volt, 1939. június 25-én született Drezdában. Állatkísérletekkel kifejlesztett eljárását 1976-ban ismertette az *American Heart Association* 76. kongresszusán Miamiában, de hallgatósága nem lelkesedett érte.

(<http://www.kardioforum.com/KF/index.php?id=63>)

Andreas R. Grüntzig, Áke Senning szívsebész és Walter E. Siegenthaler vezető kardiológus 1979-ben publikálta az eljárás alkalmazásának 50 betegnél elért eredményeit. (<https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJM197907123010201>)

Később Maria Schlumpf, Grüntzig orvostechikai asszisztense azzal vádolta Siegenthalert, hogy célzottan gáncsolta Grüntzig karrierjét.

Andreas Grüntzig később kitelepült Amerikába. Az atlantai kórház orvosigazgatója volt. 1985. október 27-én halt meg, amikor Forsyth (Georgia) légterében lezuhant Beechcraft Baron típusú magánrepülőgéppel. A *Deutsche Gesellschaft für Kardiologie* által alapított *Andreas-Grüntzig-Forschungspreis* 5.000 EUR-ral jár.